

Tadqiqot.uz

**ЎЗБЕКИСТОН
ОЛИМЛАРИ ВА
ЁШЛАРИНИНГ
ИННОВАЦИОН
ИЛМИЙ-АМАЛИЙ
ТАДҚИҚОТЛАРИ
МАВЗУСИДАГИ КОНФЕРЕНЦИЯ
МАТЕРИАЛЛАРИ**

2021

- Хуқуқий тадқиқотлар
- Фалсафа ва ҳаёт соҳасидаги қарашлар
- Тарих саҳифаларидаги изланишлар
- Социология ва политологиянинг жамиятимизда тутган ўрни
- Иқтисодиётда инновацияларнинг тутган ўрни
- Филология фанларини ривожлантириш йўлидаги тадқиқотлар
- Педагогика ва психология соҳаларидаги инновациялар
- Маданият ва санъат соҳаларини ривожланиши
- Архитектура ва дизайн йўналиши ривожланиши
- Техника ва технология соҳасидаги инновациялар
- Физика-математика фанлари ютуқлари
- Биомедицина ва амалиёт соҳасидаги илмий изланишлар
- Кимё фанлари ютуқлари
- Биология ва экология соҳасидаги инновациялар
- Агропроцессинг ривожланиш йўналишлари
- Геология-минерология соҳасидаги инновациялар

Crossref

CONFERENCES.UZ

**30 APREL
№27**

**"ЎЗБЕКИСТОНДА ИЛМИЙ-АМАЛИЙ ТАДҚИҚОТЛАР"
МАВЗУСИДАГИ РЕСПУБЛИКА 27-КЎП ТАРМОҚЛИ
ИЛМИЙ МАСОФАВИЙ ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦИЯ
МАТЕРИАЛЛАРИ
16 - ҚИСМ**

**МАТЕРИАЛЫ РЕСПУБЛИКАНСКОЙ
27-МЕЖДИСЦИПЛИНАРНОЙ ДИСТАНЦИОННОЙ
ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦИИ НА ТЕМУ "НАУЧНО-
ПРАКТИЧЕСКИЕ ИССЛЕДОВАНИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ"
ЧАСТЬ-16**

**MATERIALS OF THE REPUBLICAN
27-MULTIDISCIPLINARY ONLINE DISTANCE
CONFERENCE ON "SCIENTIFIC AND PRACTICAL
RESEARCH IN UZBEKISTAN"
PART-16**

ТОШКЕНТ-2021

**ТЕХНИКА ВА ТЕХНОЛОГИЯ СОҲАСИДАГИ
ИННОВАЦИЯЛАР**

1. Qodirova Navbahor Raimovna KASHTACHILIKNING TURMUSH TARZIMIZDAGI ANAMIYATI.....	7
2. Иноятова Азиза Нуритдиновна КОНТЕЙНЕРНЫЙ ТЕРМИНАЛ	9
3. Иноятова Азиза Нуритдиновна ПАРАМЕТРЫ КОНТЕЙНЕРНОЙ ПЛОЩАДКИ	11
4. Marksov Mukhammadjon Makhmudjonovich THE USE OF THE CASE DEVELOPMENT METHOD IN LOGISTICS	13
5. Муминов Сарваржон Ровшан угли ВЛИЯНИЕ ПАНДЕМИИ НА МУЛЬТИМОДАЛЬНЫЕ ГРУЗОВЫЕ ПЕРЕВОЗКИ	15
6. А. Б. Салиев, Н. А. Садикова, Г.Р.Ташмухамедова ОРГАНИЗАЦИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ОБУЧЕНИЯ ПЕРСОНАЛА НА УЧЕБНО-ПРАКТИЧЕСКОМ КОМБИНАТЕ ООО «DSK BINOKOR»	18
7. Qodirov Jobir Ro'zimamatovich, Hakimova Sabina Shamsiddin qizi NOAN'ANAVIY ENERGIYA MANBALARIDAN FOYDALANISHNING KELAJAK ISTIQBOLLARI	21
8. Рахматуллин Тимур Равильевич, Рахматуллина Ильмира Равильевна АКТУАЛЬНОСТЬ ПРИМЕНЕНИЯ ЭЛЕКТРОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ НА УРОКАХ РУССКОГО ЯЗЫКА И ЛИТЕРАТУРЫ	23
9. Муминов Сарваржон Ровшан угли РОЛЬ «СУХИХ ПОРТОВ» В МУЛЬТИМОДАЛЬНЫХ ПЕРЕВОЗКАХ.....	26
10. Rajabov Elyor Baxtiyorjon o'g'li TARTIBGA SOLINMAGAN PIYODALAR O'TISH JOYIDA XAVFSIZLIKNI OSHIRISH.....	29

NOAN'ANAVIY ENERGIYA MANBALARIDAN FOYDALANISHNING KELAJAK ISTIQBOLLARI.

Qodirov Jobir Ro'zimamatovich, Bux DU
"Fizika-matematika" fakulteti tayanch doktoranti
PhD qodirov.jobir@mail.ru

Hakimova Sabina Shamsiddin qizi, Toshkent
Irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash
muhandislari institute Buxoro filiali asistenti

Annotatsiya: Sanoatning rivojlanishi, aholi sonining ortib borishi bilan bir qatorda turli energiya manbalaridan, jumladan noan'anaviy energiya manbalaridan samarali foydalanish borasida dunyo miqyosida keng miqyosda ilmiy tadqiqot ishlari olib borilmoqda.

Kalit so'zlar: quyosh, quyosh energiyasi, quyosh suv isitgichlari, quyosh konsentratorlari.

Bu ishlarning natijasi sifatida 2010 yilning oxiriga borib yirik avtokontsernlar elektrda yuradigan avtomobillar ishlab chiqarishni yo'lga qo'ygan bo'lsa, Isroilda ularni energiya bilan ta'minlovchi shoxobchalar qurish rejalashtirilgan. Avstraliya hukumati esa dunyoda eng yirik, quvvati 1000 megavattga teng quyosh elektrostansiyasini barpo qilish rejasini oshkor qildi. Birgina Evrohududga kiruvchi davlatlar muqobil energotexnologiyalarni ishlab chiqarishga ketadigan xarajatlarni yiliga 8 milliard yevroga ko'paytirishni rejalashtirmoqda. AQShda 2008 yilda ishga tushirilgan energetik qurilmalarning 40 foizini shamol stantsiyalari tashkil etganligi ahamiyatga molik.

Hozirgi paytda aholini toza ichimlik suvi bilan ta'minlash jahon miqyosidagi dolzarb masalalardan biri bo'lmoqda. Jahonning 40 dan ortiq mamlakatlari toza ichimlik suviga bo'lgan ehtiyoji faqat aholi uchungina emas, balki barcha sanoat korxonalari uchun ham kundalik hayotda talab qilinadi. 2005 yilda dengiz suvini chuchuklashtirish hajmi 7 milliard so'mni tashkil etgan bo'lsa, BMT ma'lumotlariga ko'ra 2025 yilda toza suv taqchilligi yiliga 2 trln m³ ga ko'payadi. Sho'rsizlantirilgan suvning asosiy iste'molchilari Yaqin sharq (umumiy hajmning 70 foizi), Evropa (9,9 foiz), AQSh (7,4 foiz), Afrika (6,3 foiz) va Osiyo (5,8 foiz) dir. Sho'r suvni chuchuk suvga aylantirish, undan talab va ehtiyoj uchun foydalanish Respublikamizning Qoraqalpog'iston, Xorazm, Buxoro viloyatlarining bir qator tumanlari, shuningdek, Qashqadaryo va Surxondaryo viloyatlarining cho'l zonalari uchun samarali foydalanish shu kunning dolzarb muammolaridandir. Ammo bu mintaqalarning aholisini toza ichimlik suvi bilan ta'minlashdagi muammolardan biri yerlik aholining kam qismi tarqoq, markazlashgan aholi punktlaridan uzoqda joylashgan bo'lsa, ikkinchidan bunday aholi yashaydigan joylar markazlashgan suv va elektr ta'minotidan ham uzoqda joylashganligidir.

Bunday mintaqalardagi aholini toza ichimlik suvi bilan ta'minlashning muhim omillaridan biri sho'r suvni chuchuk suvga aylantirib beradigan va qo'shimcha yoqilg'i-energiya talab etmaydigan quyosh suv chuchitgichlarini ishlab chiqish, joylarda sinovdan o'tkazib joriy etishdir.

Mavjud qurilmalar va ularning ishlash metodlariga oid tahlillar shuni ko'rsatadiki, suv chuchitgich qurilmalar odatda issiqlik metodi asosida ishlaydi. Ammo bunday qurilmalar ko'p miqdordagi yoqilg'i-energiya sarf etilishini talab qiladi. Toza suv olish muammosidan tashqari, yoqilg'i-energiya resurslaridan foydalanishdagi muammolar ham asosiy o'rin tutadi. Shu sababli, sho'r suvni chuchuk suvga aylantirib beruvchi qurilmalar uchun noan'anaviy energiya manbalaridan biri bo'lgan quyosh energiyasidan samarali foydalanishga to'g'ri keladi. Bu ishni amalga oshirishdagi asosiy maqsad – optimal teplotexnik va ishlab chiqarishga joriy qilish jarayoni qulay, yengil, iqtisodiy jihatdan kamsarf bo'lgan plyonkali parnik tipidagi quyosh suv chuchitgichining tajriba varianti loyihasini ishlab chiqish, qurish va sinovdan o'tkazishdir. Bu qurilmada maksimal darajada sho'r suvni qo'shimcha quyosh kollektori yordamida issiqlik berish yo'li bilan intensiv suv bug'lanishini yuzaga keltirish va shu asosda qurilmaning samaradorligini oshirish nazarda tutiladi. Bunda quyidagi vazifalarni ketma-ket bajarishga to'g'ri keladi:

1. Qo'shimcha isitgich priyomnikli parnik tipidagi quyosh suv chuchitgichining loyihasini ishlab chiqish va tajriba variantini qurib sinovdan o'tkazish.

2. Qurilmaning teplotexnik va teplofizik xarakteristikasini o'rganish, sho'r suvni chuchitish jarayonidagi issiqlik almashinuvining hamda tiniq yuzada hosil bo'ladigan tomchi qatlamidagi

massa almashinuvining samaradorlik darajasini aniqlash.

3. Geliosuvchuchitgichdagi issiqlik almashinuv jarayonlarini oʻrganish uchun matematik model ishlab chiqish va u bilan qoʻshimcha isitish kollektori yordamida qurilmaning samaradorligini oshirish hamda kondensatsiya hosil boʻlish jarayonlarini muvofiqlashtirish.

4. Qoʻshimcha isitish kollektorli suv chuchitish qurilmasida sodir boʻladigan bugʻ-havo, kondensatsiya massa almashinuvi jarayonida samarali issiqlik almashinuvini sonli usullarda hisoblash.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Р.Р.Авезов, А.Ю.Орлов. «Солнечные системы отопления и горячего водоснабжения». Т., «Фан», 1988. с.282.

2. Р.А.Захидов. «Эффективность солнечной энергетики». Гелиотехника. 1994. с.62.

3. В.Е.Хайриiddinov, Т.А.Содиқов, В.Н.Нурiddinov. “Oʻrta maktab fizika kursida geliotexnika materiallaridan foydalanish”. Т., “Oʻqituvchi”, 1995. 231 bet.

4. Т.А.Содиқов, В.Е.Хайриiddinov. “Quyosh energiyasini akkumulyatsiyalash”. –Т., “Fan”, 1986. 55-bet.